

Borgarráð

Samhæfingarhópur vegna móttöku flóttafólks: Yfirlit og samningsmarkmið

Hjálagt minnisblað samhæfingarhóps um móttöku flóttafólks með yfirliti yfir stöðu helstu verkefna samhæfingarhóps og aðgerðarhóps um móttöku flóttafólks ásamt tillögu að samningsmarkmiðum er lagt fram. Uppfært erindisbréf samhæfingarhóps var lagt fram í borgarráði 30. mars sl.

Dagur B. Eggertsson
borgarstjóri

Hjálagt:

Minnisblað samhæfingarhóps um móttöku flóttafólks til borgarstjóra – Yfirlit um stöðuna á samræmdri móttöku flóttafólks, dags. 6. nóvember 2023 og tillaga um samningsmarkmið.

Kynning – Samantekt – Flóttafólk og umsækjendur um alþjóðlega vernd með þjónustu Reykjavíkurborgar. Samhæfingarhópur um móttöku flóttafólks – 6. nóvember 2023.

Erindisbréf samhæfingarhóps um samræmda móttöku flóttafólks.

MINNISBLAÐ

Viðtakandi: Dagur B. Eggertsson, borgarstjóri

Sendandi: Samhæfingarhópur um móttöku flóttafólks

Yfirlit um stöðuna á móttöku flóttafólks og tillaga að samningsmarkmiðum

Til grundvallar móttöku fólks á flóttu hjá Reykjavíkurborgar liggja tveir samningar. Annars vegar samningur við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið um samræmda móttöku flóttafólks nær til 1500 manns og rennur úr um áramót. Hins vegar samningur við Vinnumálastofnun (áður Útlendingastofnun) um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd en hann rennur út um næstu mánaðarmót og nær til 300 manns. Að auki er skóla- og fristundasvið (SFS) með ótímasett samkomulag við Vinnumálastofnun (VMST) um grunnskólastarf fyrir börn fólks í leit að alþjóðlegri vernd sem er að öðru leyti á vegum VMST.

Orðið flóttafólk er alla jafna einungis notað um þá sem hafa fengið réttarstöðu flóttafólks og hafa þar með heimild til samræmdrar móttöku. Áður en fólk fær stöðu flóttafólks er það umsækjendur um alþjóðlega vernd. Réttarstaða þessara tveggja hópa er mjög ólík.

Erindisbréf samhæfingarhóps vegna móttöku flóttafólks var lagt fram til kynningar í borgarráði 30. mars 2023. Helstu verkefni samhæfingarhópsins eru að undirbúa endurnýjun samnings um samræmda móttöku flóttafólks, leggja fram yfirlit inn í borgarráð um stöðuna á samræmdri móttöku flóttafólks, gera sviðsmyndir um framtíðarþróun og endurskoða gildandi móttökukerfi fyrir flóttafólk hjá Reykjavíkurborg. Með samhæfingarhópnum starfar sérstakur aðgerðarhópur fulltrúa af fagsviðunum sem hefur meðal annars það hlutverk að fá yfirsýn yfir núverandi stöðu flóttafólks í þjónustu hjá Reykjavíkurborg og undirbúa aðgerðir sem tryggja þjónustu við þennan hóp.

Samhæfingarhópurinn lagði fram yfirlit um stöðuna á móttöku flóttafólks 29. júní síðastliðinn. Samhæfingarhópur og aðgerðarhópur hafa fundað sameiginlega og leggja nú fram uppfærða stöðu á móttöku flóttafólks.

Staðan á helstu verkefnum samhæfingarhóps samkvæmt erindisbréfi er eftirfarandi:

Undirbúa endurnýjun á samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið um samræmda móttöku flóttafólks og við Vinnumálastofnun um endurnýjun á samningi um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd.	<i>Samningsmarkmið lögð fyrir borgarráð 9. nóvember 2023</i>
Leggja fram reglulega yfirlit inn í borgarráð um stöðuna á samræmdri	<i>Yfirlit lagt fram í borgarráði 29. júní 2023 Yfirlit lagt fram í borgarráði 9. nóvember 2023</i>

móttöku flóttafólks samkvæmt samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið frá 2022	
Að gera sviðsmyndir um hugsanlega framtíðarþróun byggðar á þeirri reynslu sem Reykjavíkurborg hefur fengið af móttöku flóttafólks	<i>Unnin hefur verið sviðsmyndagreining um framtíðarþróun á fjölda barna á leik- og grunnskólaaldri sem hafa fengið/fá stöðu flóttafólks. Sjá yfirlit frá 29. júní 2023.</i>
Endurskoðun á gildandi móttökukerfi fyrir flóttafólk hjá Reykjavíkurborg og tilkostnað í ljósi reynslunnar af samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið frá nóvember 2022	<i>Velferðarsvið hefur unnið að endurskoðun á móttökukerfi og er unnið að breytingum á skipulagi til að bregðast við aðstæðum. Ýmsar áskoranir fylgja móttökukerfinu og ekki fylgir fjármagn frá ríkinu með öllum verkefnum. Lítið fjármagn fylgir samræmdri móttöku hvað varðar leikskóla, grunnskóla og frístundastarf barna.</i>

Samantekið þá veitir Reykjavíkurborg mjög metnaðarfulla og góða þjónustu þegar kemur að móttöku fólks á flóttu. Starfsfólk borgarinnar hefur unnið frábært starf en áskoranir hafa verið miklar eins og við mátti búast, ekki síst fjárhagslegar.

Samningsmarkmið

Samhæfingarhópurinn leggur fram tillögu um eftirfarandi samningsmarkmið vegna samninga um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd og um samræmda þjónustu við flóttafólk vegna þeirra samningaviðræðna sem eru framundan:

Samningur um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd:

Þrjú sveitarfélög eru með samning við VMST um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd, Reykjavík, Hafnarfjörður og Reykjanesbær. Samningurinn við Reykjavík gerir ráð fyrir þjónustu við 300 umsækjendur. Nú þegar er hafið samtal milli VMST og sveitarfélaganna þriggja varðandi samningagerðina en samningurinn rennur út 30. nóvember nk.

- Nægt fjármagn fáið fyrir umsýslu við samninginn s.s. kostnað vegna mannauðsmála, fjármála, yfirstjórnar o.fl.
- Tryggt sé aðgengi að gögnum hjá VMST og ÚTL. Má nefna t.d. fjölda fólks í kerfinu, hvenær fólk fær stöðu flóttamanns og hvenær fólk er vísað úr kerfinu o.fl. Rúmlega 500 umsækjendur eru í þjónustu VMST í Reykjavík og mikilvægt að Reykjavíkurborg viti þegar umsækjendur fá samþykkaða umsókn um vernd.
- Tryggt sé að sömu viðmið séu í gildi um greiðslur vegna leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs og í nágildandi samningi en til viðbótar greiði VMST aukagjald vegna barna sem þurfa mikinn stuðning, t.d. börn í sérskólum, börn sem þurfa viðbótarstuðning inn í skóla o.s.frv.
- Tryggt sé að VMST sé í þétu samtali við Reykjavíkurborg áður en fjölgað er búsetuúrræðum fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd.
- Uppreikna þarf fastagjald og daggjald.
- VMST sjái um húsnæði fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd en Reykjavíkurborg um þjónustuna.
- Tilgreint sé í samningnum að sveitarfélagið geti óskað viðbótargreiðslna í þeim tilvikum þar sem um verulega auknar þjónustuparfir er að ræða, s.s. vegna fötlunar, veikinda o.fl.

Þjónustusamningur um samræmda móttöku flóttafólks:

Alls hafa 17 sveitarfélög á landinu gert samning um samræmda móttöku flóttafólks. Stærstu samningarnir eru við Reykjavík, Hafnarfjörð, Reykjanesbæ, Árborg og Akureyri.

Óánægja hefur verið með samninginn og er þar helst að nefna að fjármagn vantar inn í skólana. Einnig er umsýsla vegna samningsins afar flókin og krefst mikillar vinnu. Sú þróun hefur orðið að í stað þess að flóttafólk sé parað við sveitarfélögin þá hafa sveitarfélög þurft að leita til VMST og óska eftir því að flóttafólk komist inn í samræmda móttöku. Sannarlega eru mun fleiri flóttamenn í þjónustu hjá Reykjavíkurborg heldur en greitt er fyrir samkvæmt samningnum.

- Tryggt sé aukið fjármagn vegna leikskóladvalar, grunnskólastarfs, frístundastarfs, sértæks stuðnings/sérskóla og skólaþjónustu fyrstu fjögur ár dvalar á Íslandi (100%, 75%, 50% og 25% seinasta árið).
- Einfalda þarf samninginn og gera umsýsluna skilvirkari.
- Samningurinn um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd verði fyrirmynd að samningi um samræmda þjónustu við flóttafólk.
- Tryggt sé í samningi með skýru verklagi mikilvægi þess að samvinna og upplýsingagjöf frá VMST sé góð og gott aðgengi að gögnum.
- Mikilvægt að fá Samband íslenskra sveitarfélaga að samningaborðinu og þau sveitarfélög sem eru með stærstu samningana.

Hjálagt:

Samantekt - Flóttafólk og umsækjendur um alþjóðlega vernd með þjónustu Reykjavíkurborgar.

Samhæfingarhópur um móttöku flóttafólks – 9. nóvember 2023.

Erindisbréf samhæfingarhóps um samræmda móttöku flóttafólks.

Flóttafólk og umsækjendur um alþjóðlega vernd með þjónustu Reykjavíkurborgar

Samhæfingarhópur um móttöku flóttafólks – 6. nóvember 2023

Skilgreiningar og samningar um þjónustu

Umsækjendur um alþjóðlega vernd

Fólk á flótta kallast umsækjendur um alþjóðlega vernd á meðan það bíður eftir viðurkenningu á stöðu sinni sem flóttafólk. Áður var orðið hælisleitendur notað í lögunum og er oft notað í daglegu tali. Hópurinn fær þjónustu sveitarfélagsins hjá teymi umsækjenda um alþjóðlega vernd (TUAV) á grundvelli samnings um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd.

Flóttafólk

Þegar rætt er um flóttafólk í þjónustu Reykjavíkurborgar er átt við einstaklinga sem hafa fengið stöðu sína sem flóttafólk viðurkennda af stjórnvöldum og þar með fengið alþjóðlega vernd. Eftir að hafa fengið stöðu fá einstaklingar boð um þjónustu á grundvelli samnings um samræmda móttöku flóttafólks (SAMFLÓ). Mörg leita hins vegar sjálf á miðstöðvar velferðarsviðs og fá þjónustu utan samræmdrar móttöku.

Fjórar stöður flóttafólks:

Alþjóðleg vernd samþykkt: Einstaklingar sem hafa verið umsækjendur um alþjóðlega vernd, fengið umsókn samþykkt og þar með formlega stöðu flóttafólks.

Kvótaflóttafólk: Þegar stjórnvöld bjóða hópi fólks í viðkvæmri stöðu að setjast að á Íslandi er talað um kvótaflóttafólk. Einstaklingar í þeim hópi fá alþjóðlega vernd strax við komuna til Íslands.

Dvalarleyfi á grundvelli fjölskyldusameiningar: Þegar einstaklingar fá dvalarleyfi vegna fjölskyldusameiningar við flóttamann.

Dvalarleyfi af mannúðarástæðum: Einstaklingar sem hafa fengið synjun um hæli en fengið dvalarleyfi á grundvelli ríkra mannúðarsjónarmiða. Úkraínnumenn fengu mannúðarleyfi á grundvelli verndar vegna fjöldaflóttu. 44. gr. lög um útlendinga.

**Flóttafólk með þjónustu
velferðarsviðs**

Flóttafólk með þjónustu velferðarsviðs 2013-2023

4,667

Fjöldi flóttafólks

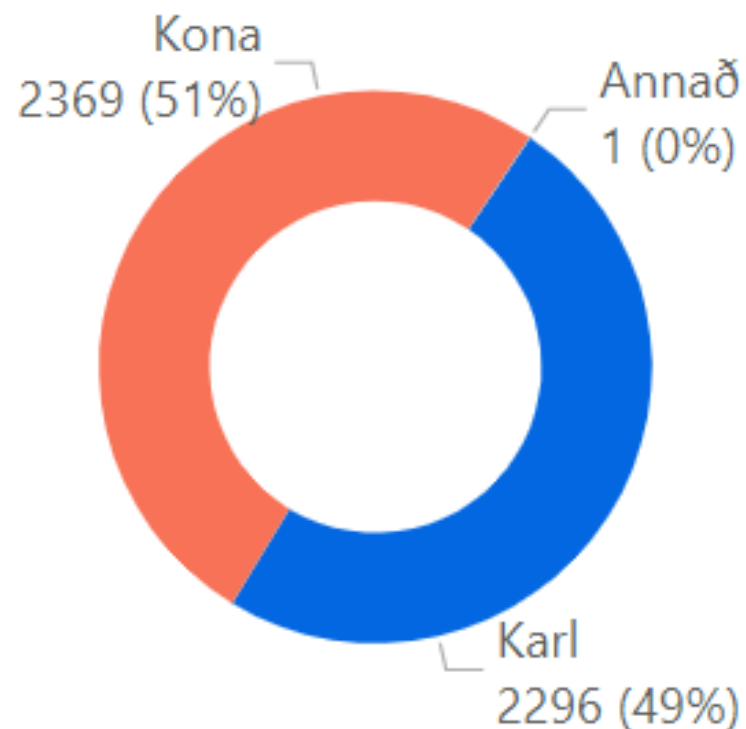
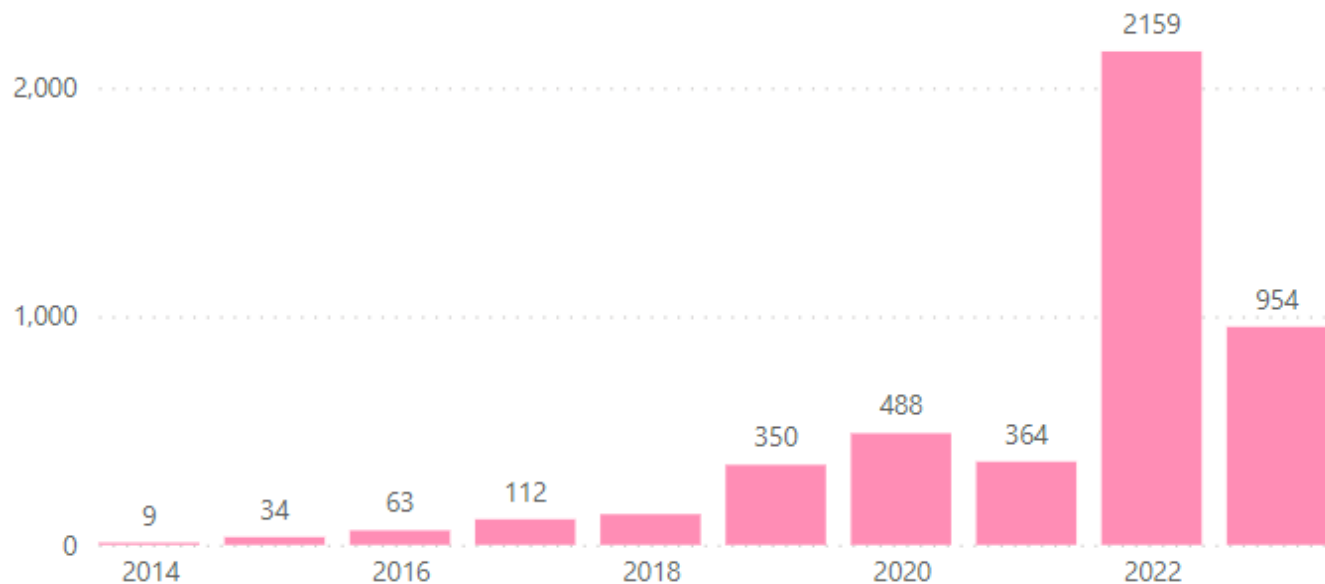
72

Fjöldi ríkisfanga

994

Börn yngri en 18 ára

Fjöldi flóttafólks eftir ári

Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabilinu 2013-2023

Flóttafólk með þjónustu velferðarsviðs jan. 2020-okt. 2023

3,965

Fjöldi flóttafólks

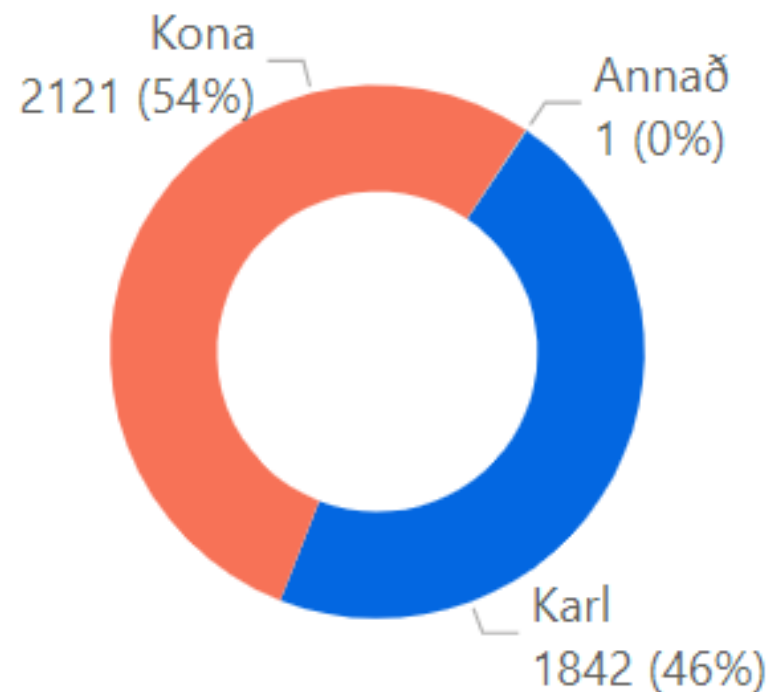
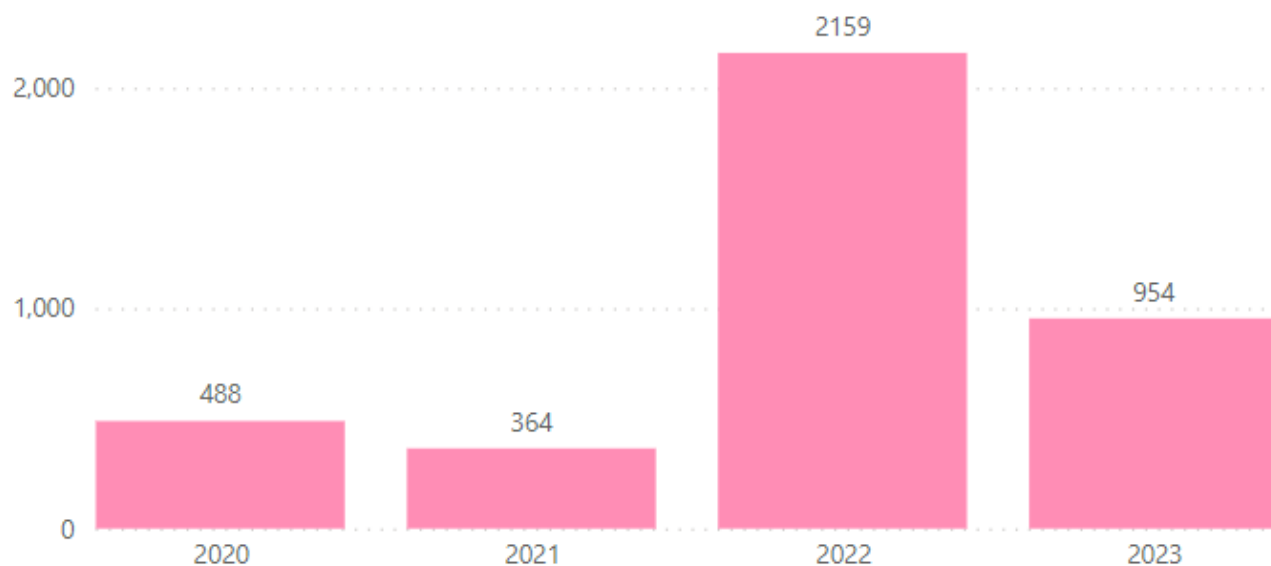
65

Fjöldi ríkisfanga

889

Börn yngri en 18 ára

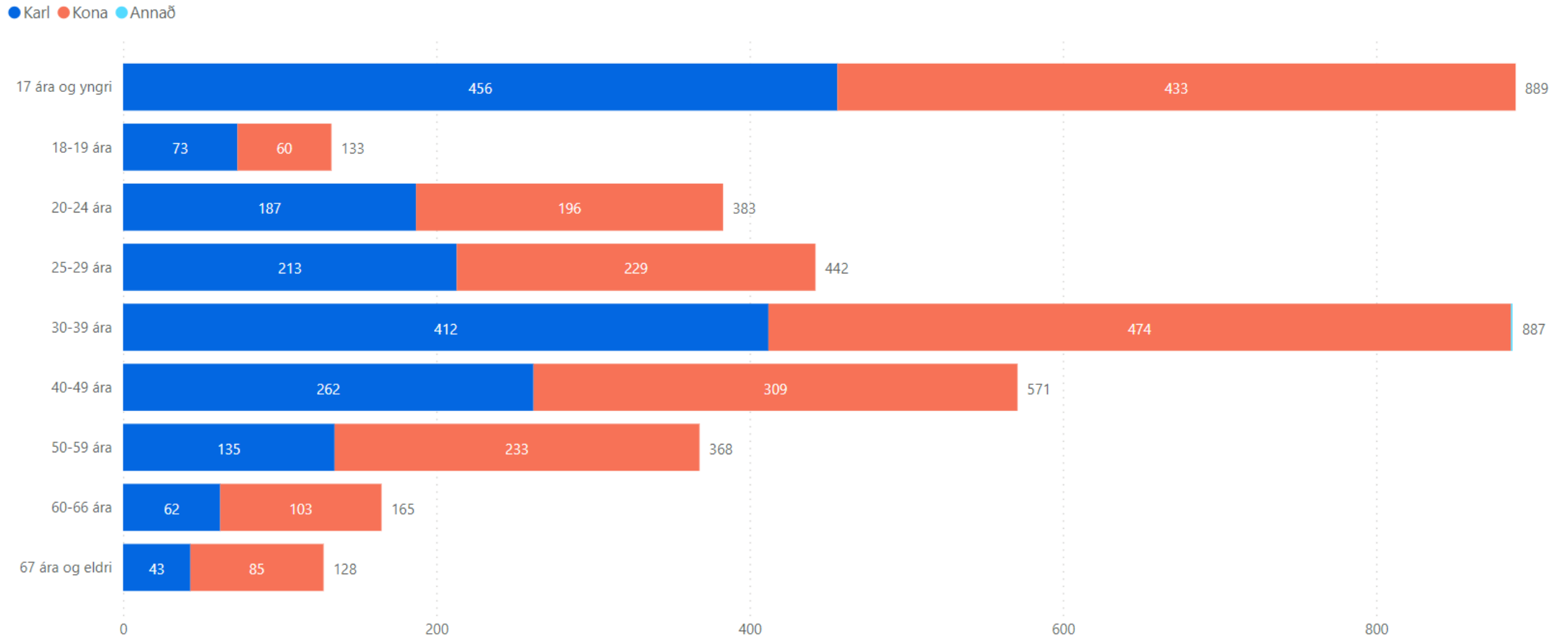
Fjöldi flóttafólks eftir ári

Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabilinu 2020-2023

Flóttafólk sem fékk stöðu jan. 2020- okt. 2023 með þjónustu – eftir kyni og aldri

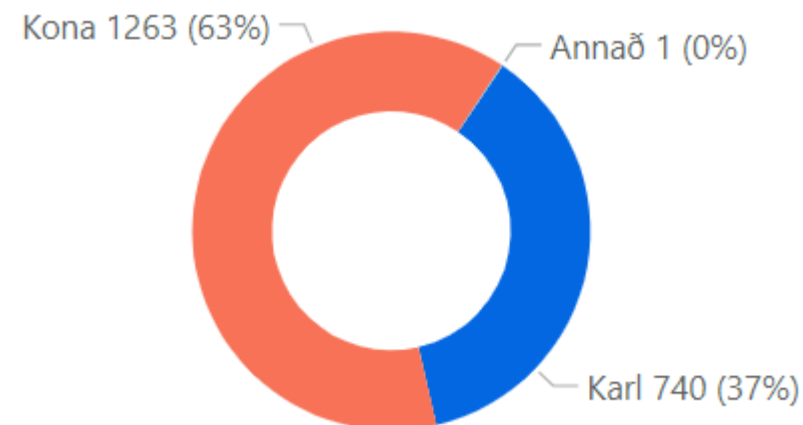
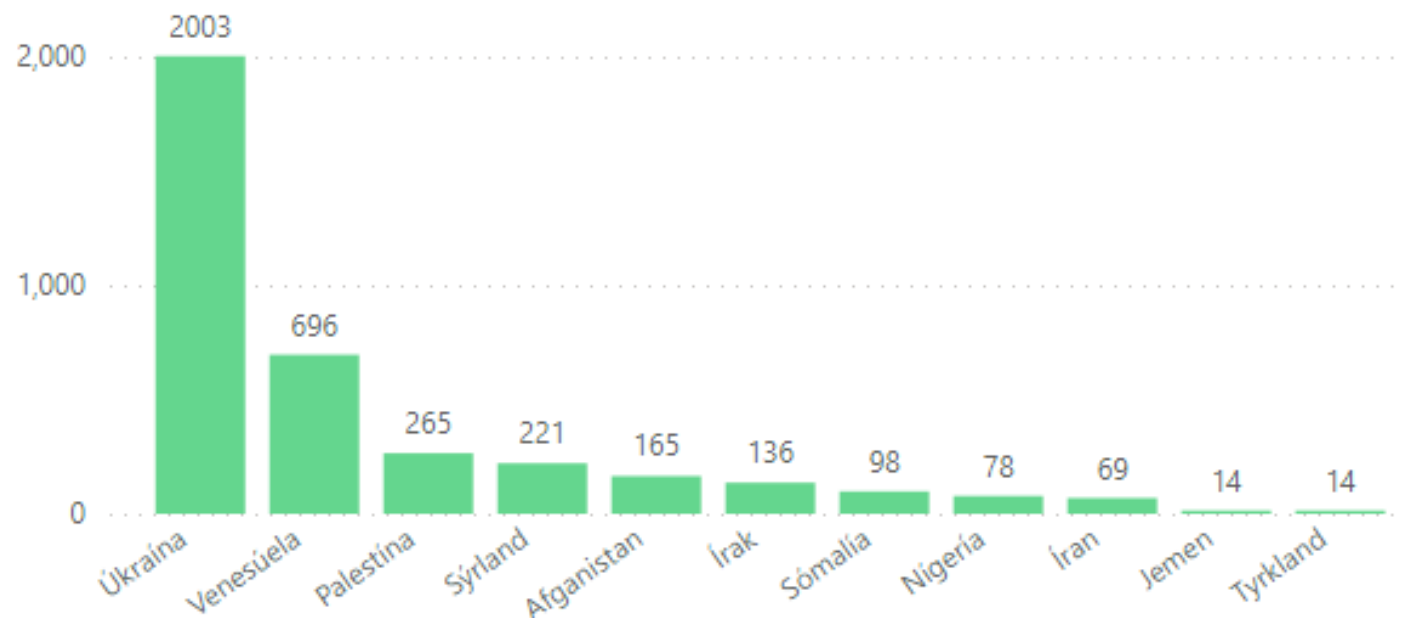

Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabílinu 2020-2023

Flóttafólk sem fékk stöðu jan. 2020- okt. 2023 með þjónustu – eftir algengustu ríkisföngum

Flóttafólk frá Úkraínu sem fékk stöðu
2022 og 2023 með þjónustu eftir kyni

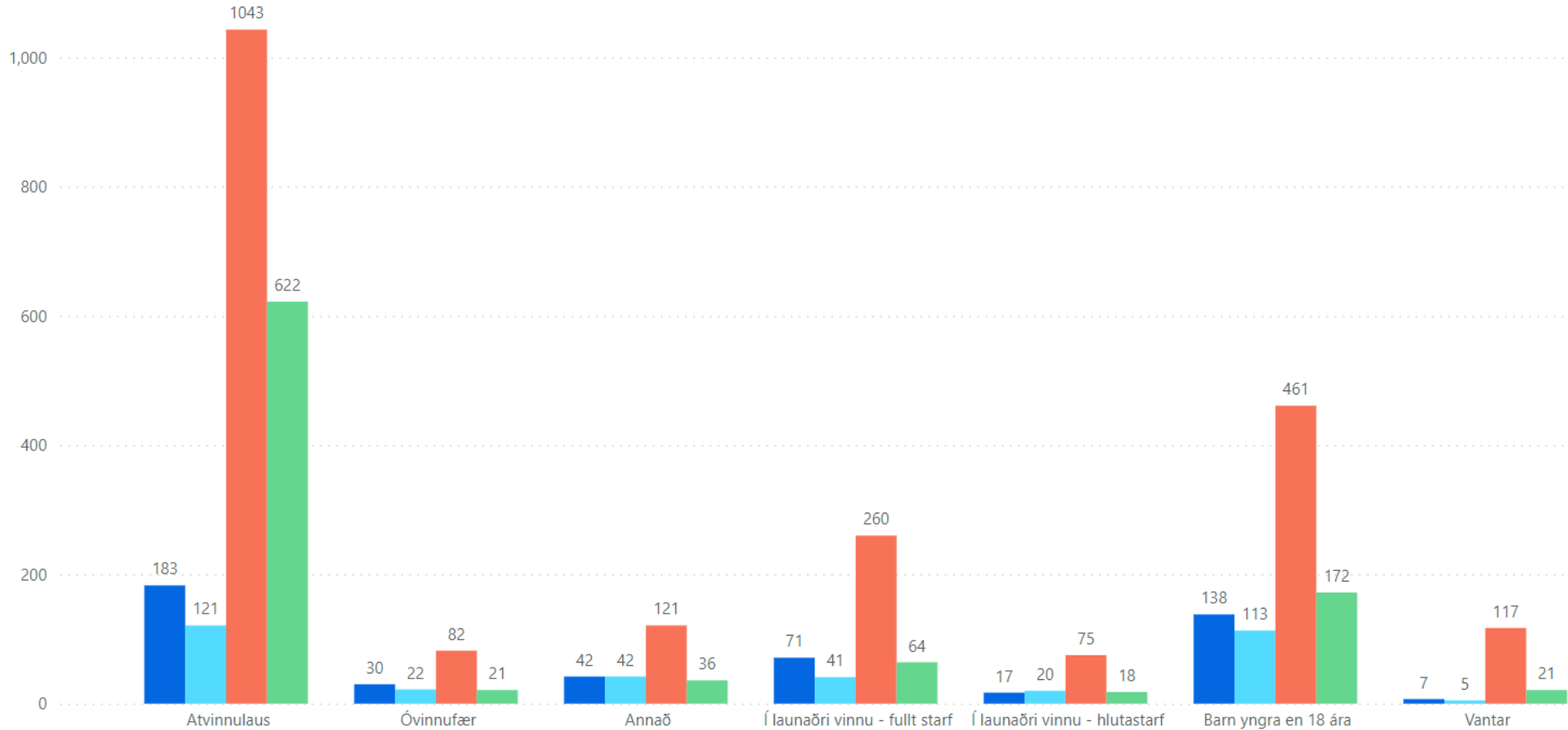

Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu
velferðarsviðs einhvern tímann á árabílinu 2020-2023

Flóttafólk sem fékk stöðu jan. 2020- okt. 2023 með þjónustu – eftir atvinnustöðu

● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023

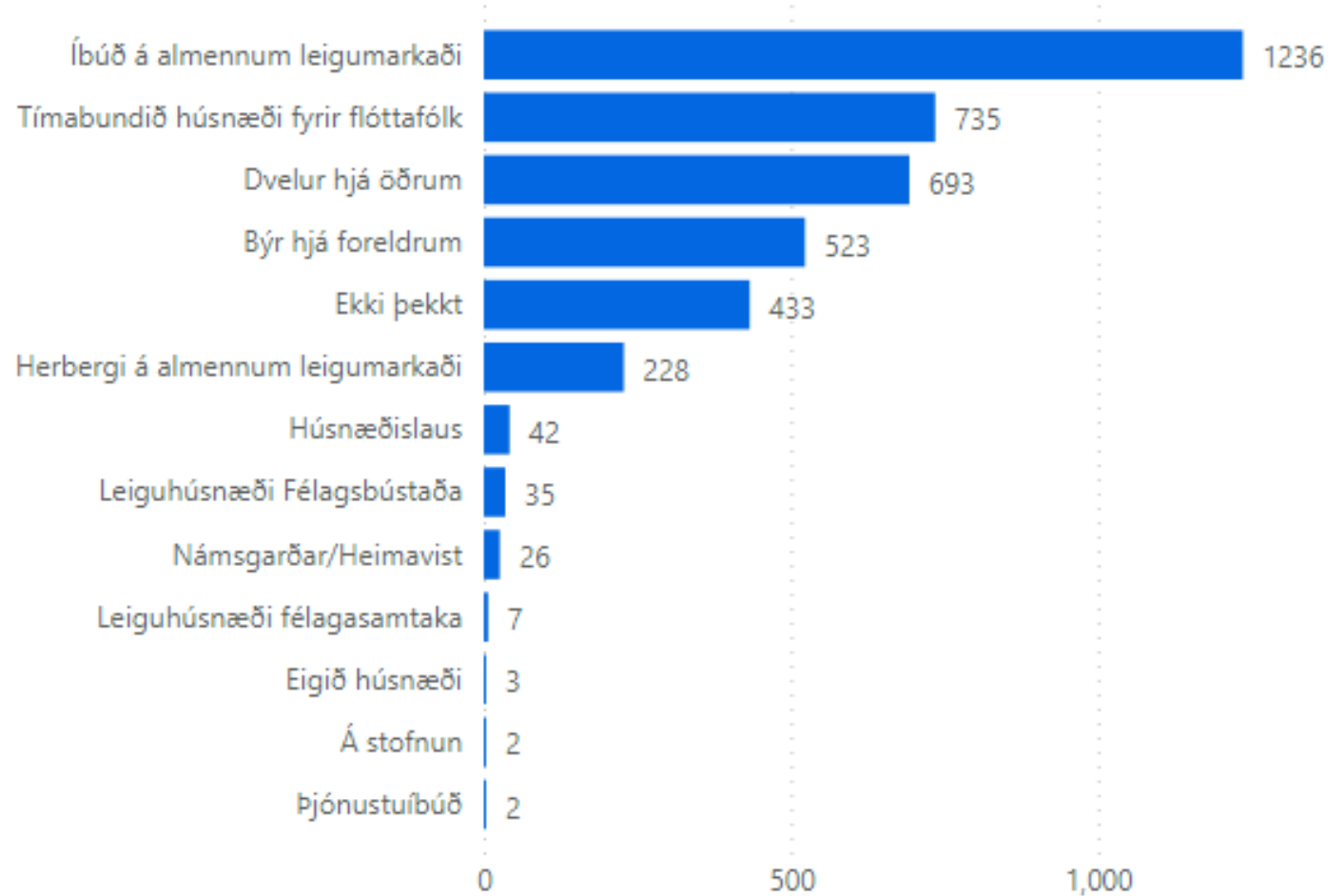
*Atvinnustaða er breyta sem er skráð í Málaskrá eða fólk skráir hana þegar sótt er um fjárhagsaðstoð og getur því verið breytileg.

**Annað; þar flokkast þau sem eru ellilífeyrisþegar, öryrkjar, í fæðingarorlofi, með endurhæfingarlífeyri og nemar

***Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabílinu 2020-2023**

Flóttafólk sem sem fékk stöðu jan. 2020- okt. 2023 með þjónustu – eftir tegund húsnæðis

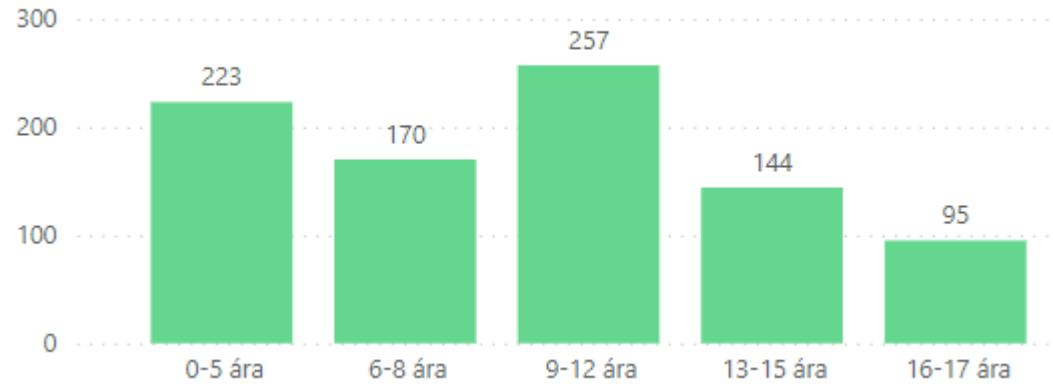

*Árið miðast við hvenær fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabílinu 2020-2023

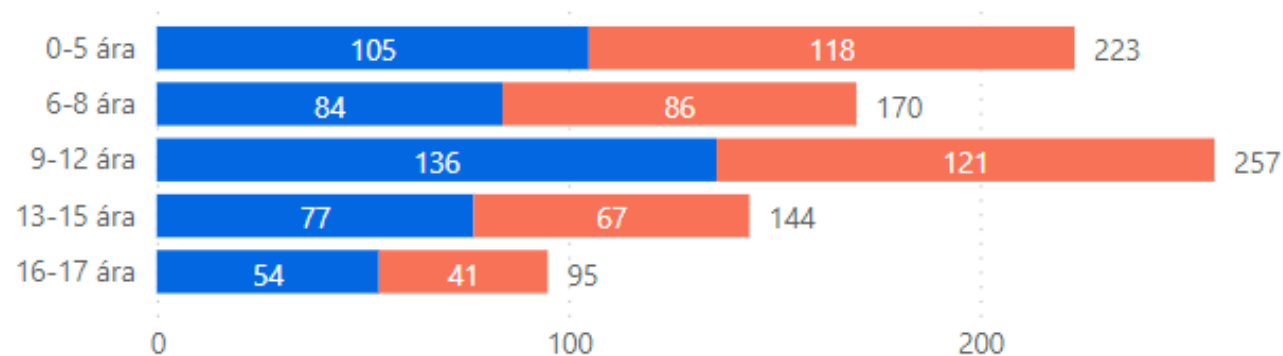

Flóttafólk sem sem fékk stöðu jan. 2020- okt. 2023 með þjónustu – börn flóttafólks

Börn flóttafólks (aldurshópar)

● Karl ● Kona

*Árið miðast við *hvenær* fólk fékk stöðu og fékk þjónustu velferðarsviðs einhvern tímann á árabílinu 2020-2023

Umsækjendur um alþjóðlega vernd

Samningur um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd

- Þrjú sveitarfélög með samning um þjónustuna, Reykjavík, Hafnarfjörður og Reykjanesbær
- Reykjavík er með samning um að þjónusta allt að 300 umsækjendur
- Samningurinn er vel afmarkaður og hefur verið nokkur sátt um útfærslu hans.
- Mikilvægt er að uppfæra þarf samningsupphæðir.
- VMST er með 444 einstaklinga um alþjóðlega vernd í þjónustu í Reykjavík.
- Mikilvægt að VMST sé í góðri samvinnu við sveitarfélagið áður en tekin er ákvörðun um búsetu umsækjenda.

Gildandi samningur um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd

- Frá apríl 2020
- Upphaflega 220 manns
 - › Stækkaður í 300 frá júní 2023
- Þjónusta sem krafist er skv. samningi
 - › Húsnæði
 - › Framfærsla
 - › Skólaþjónusta › Samgöngur
 - › Túlkaþjónusta
 - › Samskipti heilbrigðisyfirvöld
 - › Ráðgjöf, félagslegur stuðningur og upplýsingar um virkniúrræði.
 - › Internet aðgangur
- Þjónusta sem RVK er milligöngu aðili um en VMST greiðir
 - › Heilbrigðisþjónusta
 - › Lyfjakostnaður

Húsnæði UAV í Reykjavík

- UAV í þjónustu Rvík eru búsett í 58 íbúðum víðs vegar um borgina.
- Einnig tók Reykjavík yfir þjónustu við íbúa í JL-húsins 1. júní, 21 herbergi.
- VMST er með þjónustu við 510 einstaklinga í þjónustu en við erum ekki með upplýsingar um búsetu alls hópsins

Fjöldi UAV íbúa í 58 íbúðum víðsvegar í Reykjavík

- Fjöldi í stökum íbúðum

2023	JL HÚS-tekið yfir 1 júní	
	Fjöldi notenda í þjónustu	Nýtingin %
jan	198	96%
feb	214	96%
mar	207	100%
apr	205	98%
maí	218	98%
jún	220	100%
júl	202	105%
ágú	224	93%
sep	227	103%
okt	220	108%
Samtals:	2135	100%

2023	JL HÚS-tekið yfir 1 júní	
	Fjöldi notenda í þjónustu	Nýtingin %
jan	0	0%
feb	0	0%
mar	0	0%
apr	0	0%
maí	0	0%
jún	90	107%
júl	81	110%
ágú	79	100%
sep	79	101%
okt	77	105%
Samtals:	406	104%

Næstu skref

- Vilji til að endurnýja samninginn?
- Vilji til að stækka samninginn?

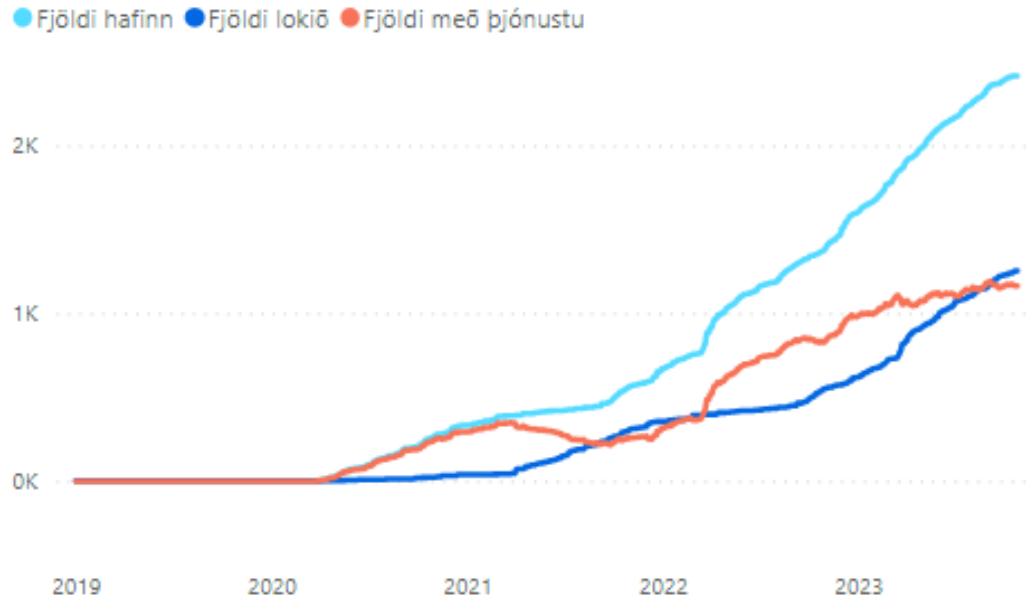

Samræmd móttaka

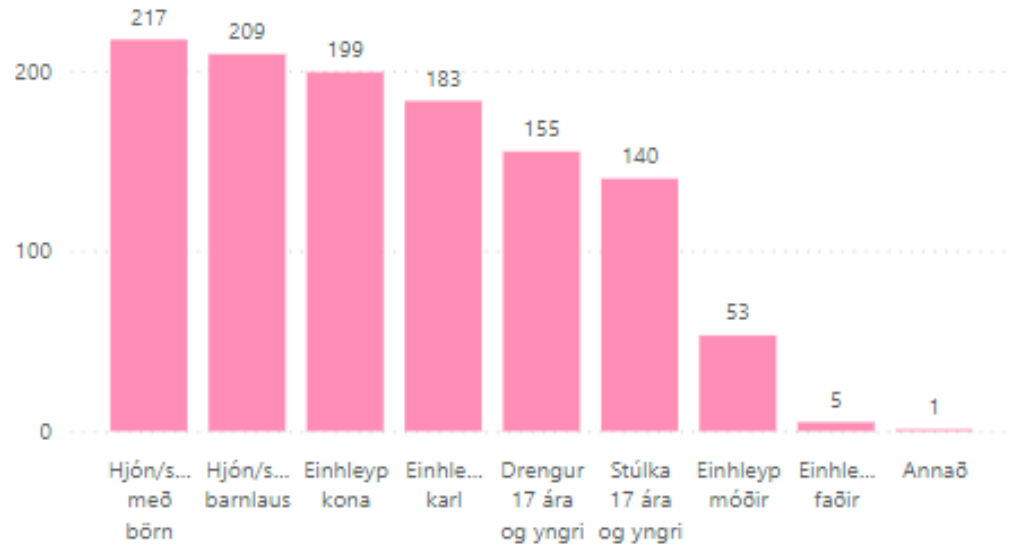

Flóttafólk í samræmdri móttöku – Staðan 25. október 2023

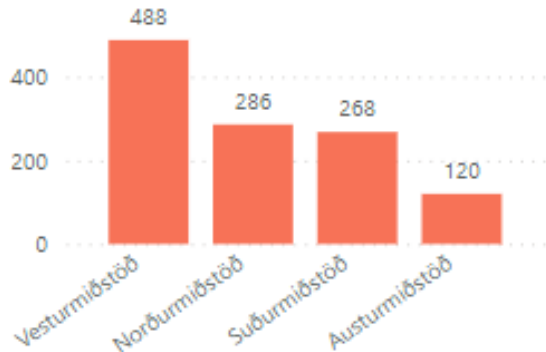
Fjöldi notenda í samræmdri móttöku - þróun

Fjöldi notenda með þjónustu eftir fjölskyldugerð

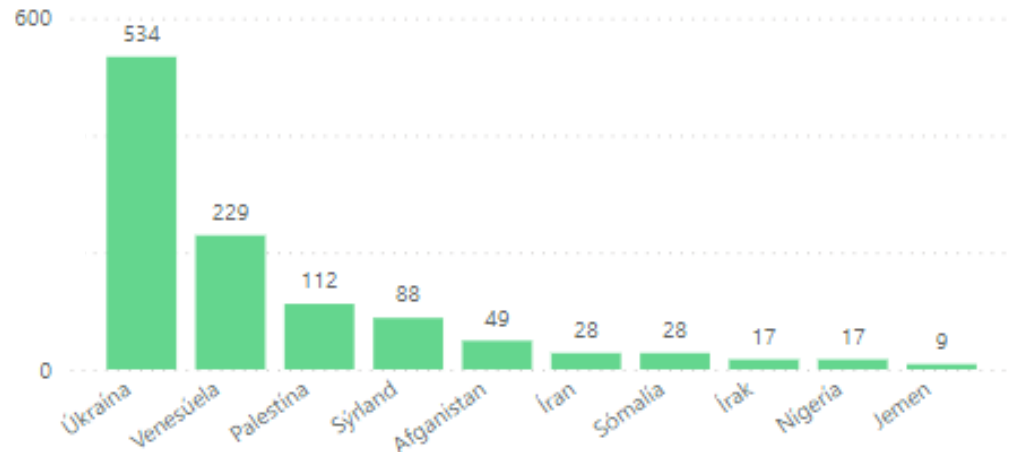

Fjöldi notenda með þjónustu eftir miðstöð

1162
Fjöldi með þjónustu

Algengasta ríkisfang notenda með þjónustu

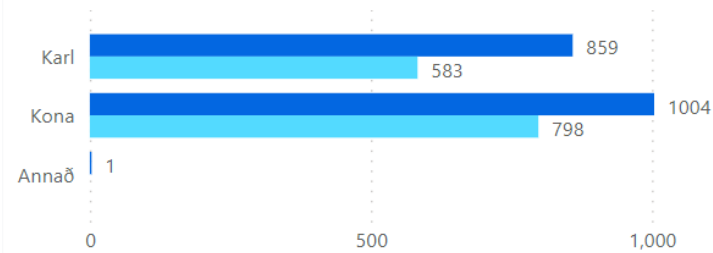

Flóttafólk í samræmdri móttöku samanborið við flóttafólk sem er ekki í samræmdri móttöku

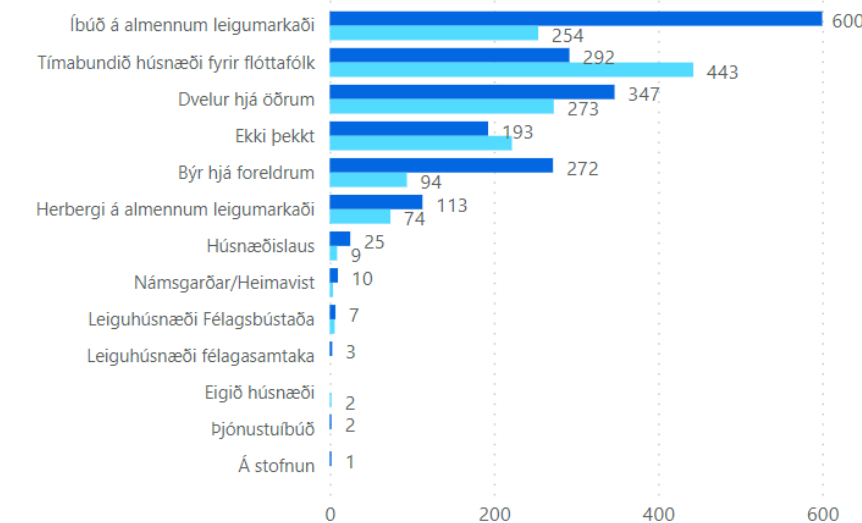
Kyn (samræmd móttaka)

Samræmd móttaka ● Já ● Nei

Húsnæði (samræmd móttaka)

Samræmd móttaka ● Já ● Nei

Heildarfjöldi

1,865

í samræmdri móttöku

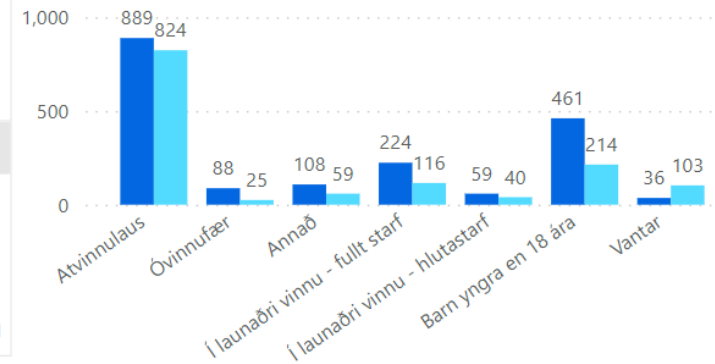
Heildarfjöldi

1,381

ekki í samræmdri móttöku

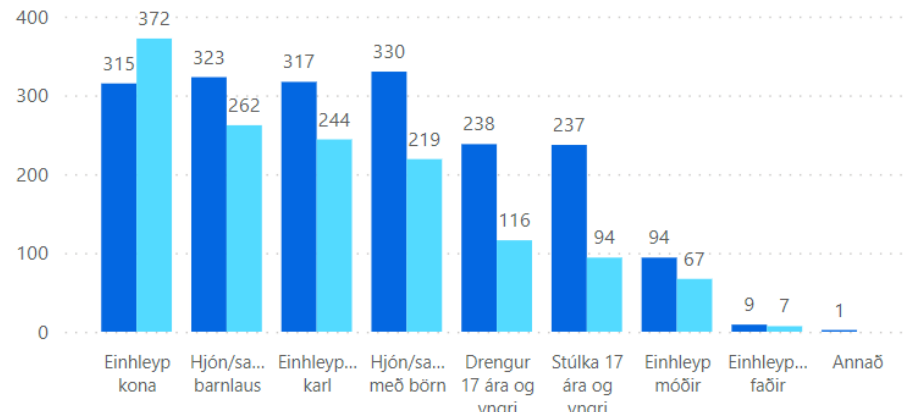
Atvinna (samræmd móttaka)

Samræmd móttaka ● Já ● Nei

Fjölskyldugerð (samræmd móttaka)

Samræmd móttaka ● Já ● Nei

Tölurnar sýna fjölda allra sem hafa verið með og eru með þjónustu samræmdrar móttöku tvö ár frá því þau hafa fengið stöðu.

Skóla- og frístundasvið

Börn á leik- og grunnskólaaldri

- **Ekki rauntímatölur** - Við skráningu í leik- og grunnskóla á Íslandi er ekki skráð með hvaða hætti börn koma til landsins (s.s. innflytjendur, fólk í leit að alþjóðlegri vernd, flóttafólk).
- Í október 2023 voru 11 börn á leikskólaaldri sem eru umsækjendur um alþjóðlega vernd í leikskóla og 16 á bið eftir leikskólaplássi. 112 börn á grunnskólaaldri sem eru umsækjendur um alþjóðlega vernd. Þar af eru 63 á vegum Vinnumálastofnunar
- **Fjölbreyttir hópar með ólíkar þarfir** - Börn sem koma erlendis frá eru í mjög mismunandi stöðu og hafa afar ólíkan bakgrunn. Sum hafa mikla áfallasögu, önnur hafa aldrei verið í skóla þrátt fyrir að vera jafnvel orðin 13 ára og önnur eru komin lengra í stærðfræði en jafnaldrar hér á landi.

Mikil þjónustupörf

Stækkandi hópur með mjög takmarkaða skólagöngu og menntun

- Þar sem staða barna með rofna skólagöngu og óstöðugleika í lífi sínu er flókin þurfa þau mikinn stuðning til að geta tekið þátt í almennu skólastarfi eftir að þau hafa fengið stöðu flóttafólks.
- Af þeim 145 börnum í 3.-10. bekk í stoðdeild Birtu frá 2019 fram til dagsins eru 92 börn með rofna skólagöngu og 23 börn með enga skólagöngu að baki.
- Á síðastliðnum tveimur árum hafa 9 börn með stöðu flóttafólks farið í Klettaskóla, 7 börn döff/kod með stöðu flóttafólks farið í Hlíðaskóla og 27 börn með stöðu flóttafólks í almennum grunnskóla með stuðningsþarfir í flokki A,B.C og D í fötlunarflokki.
- Það er mikilvægt í ljósi þeirra aðstæðna að börnum og fjölskyldum þeirra sé tryggður betri undirbúningur og stuðningur til að geta verið þátttakendur í almennu leikskóla-, grunnskóla- og frístundastarfi en á almennt við um börn af erlendum uppruna.

Sérstök skólaþjónusta í Reykjavík

- **Velkomin í hverfið þitt** móttökuáætlun leik- og grunnskóla með aðkomu miðstöðvar og frístundastarfs.
- **Stöðumat fyrir nýkomna** nemendur (Sænska matstækið) tekið í notkun en það metur færni barns á eigin móðurmáli og/eða á því tungumáli sem barnið er sterkast í.
- Ýmis **námskeið** fyrir starfsfólk leik- og grunnskóla og frístundar til þess að stuðla að markvissri íslensku 2 kennslu og fjölmennningarlegum starfs- og kennsluháttum.
- **Stoðdeild Birtu** fyrir börn í leit að alþjóðlegri vernd.
- **Íslenskuver** í öllum borgarhlutum fyrir börn í 5. – 10. bekk sem eru nýflutt til landsins. Hvert íslenskuver getur sinnt 20 börnum á hverjum tíma.
- **Skólaúrræði** fyrir nemendur frá Úkraínu (2022) sem eru búsett í í tímabundnu húsnæði.
- **Gjaldfrjáls frístund** fyrstu þrjú mánuðina sem barn er á Íslandi
- **Fjárveitingar** til leik- og grunnskóla vegna kennslu í íslensku sem öðru tungumáli.

Miðlægur stuðningur og utanumhald

- Á skóla- og frístundasviði starfa **tveir verkefnastjórar fjölmenningar** sem hafa yfirsýn yfir málefni barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn.
- Í Miðju máls og læsis starfa **2 kennsluráðgjafar** með sérþekkingu í móttöku, aðlögun og kennslu í íslensku sem öðru máli auk þess sem þeir hafa stýrt og leiðbeint starfsstöðvum varðandi stöðumat fyrir nýkomna nemendur.
- Í Miðju máls og læsis starfa **Brúarsmiðir** í þrem stöðugildum sem tala arabísku og kúrdísku, pólsku, filippseysku og úkraínsku.

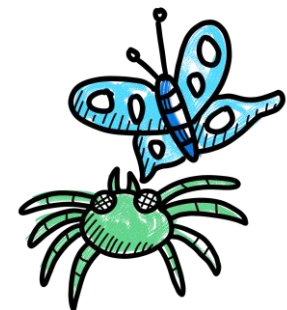
Fjármál skóla- og frístundasviðs

Börn sem fengið hafa stöðu flóttafólks

Ríkið hefur með mjög takmörkuðum hætti viðurkennt viðbótarkostnað Reykjavíkurborgar vegna barna með flóttamannabakgrunn sem hafa fengið stöðu flóttafólks og gildir þá einu hvaða leið þau hafa komið landsins (samræmd móttaka, samningur við VEL eða VMST).

Takmarkaður fjárhagsstuðningur

Haustið 2022 var settur á sérstakur pottur sem sveitarfélögin gátu sótt um í, þ.e. 150.000 kr. fyrir hvert barn sem hafði fengið stöðu flóttafólks í leikskóla á árunum 2020 – 2023 og 200.000 kr. fyrir hvert barn á grunnskólaaldri sem hafði fengið stöðu flóttafólks á sama tíma. ***Þetta er eingreiðsla.***

Fjármál skóla- og frístundasviðs

Börn af erlendum uppruna

Reykjavík er eina sveitarfélagið á landinu sem ekki fær fjárframlag frá jöfnunarsjóði vegna kennslu barna af erlendum uppruna í grunnskóla. **Önnur sveitarfélög fá 170.000 kr. á ári** með hverjum nemanda.

Börn með stöðu flóttafólk - Samræmd móttaka

Samningur upp á 1500 manns milli Reykjavíkurborgar og ríkisins.

Börnin koma beint inn í skólakerfið **án nokkurs fjármagns umfram einskiptisgreiðsluna**. Flest í þessum hópi eru frá Úkraínu og Venesúela en einnig börn t.d. frá Palestínu og Sýrlandi og Afganistan.

Í leit að alþjóðlegri vernd

- a) Samningur við ríkið í gegnum VEL. Börnin koma flest inn í Birtu og er innheimtur skólakostnaður á grunni gjaldskrár SÍS og til viðbótar 220.000 kr. á mánuði vegna stuðnings og sérkennslu. Greitt er vegna leikskólabarna, frístundar og sumarstarfs – **en um leið og þau fá stöðu flóttafólks hætta allar greiðslur.**
- b) Á vegum VMST. Börnin koma beint inn í skólakerfið á meðan þau eru umsækjendur. Samningur er ekki kominn á við VMST en er innheimt samkvæmt samkomulagi og samkvæmt gjaldskrá sambands sveitarfélaga varðandi skólakostnað og að auki 187.500 kr. per. barn vegna stuðnings og sérkennslu. **Nær ekki til leikskólabarna, frístundar og sumarstarfs. Þegar þau hafa fengið stöðu flóttafólks hætta allar greiðslur.**

Þörf fyrir aukna þjónustu og fjármagn

- Í hópi þeirra barna sem hafa komið í gegnum samræmdu móttökuna eru meðal annars 9 börn í Klettaskóla úr hópi barna með stöðu flóttafólks og árlegur kostnaður vegna þeirra er um 145 milljónir á ári. 7 börn döff/kod með stöðu flóttafólks farið í Hlíðaskóla.
- 27 börn með stöðu flóttafólks í almennum grunnskóla eru með stuðningsþarfir í fötlunarflokki A,B,C og D. Að auki þarf stór hluti þeirra barna sem fá stöðu flóttafólks sérkennslu og sérstuðning inn í almenna skólakerfið og frístundastarfið að minnsta kosti fyrsta skólaárið.
- Ekki er veitt fullnægjandi þjónustu til barna sem hafa fengið stöðu flóttafólks vegna fjárskorts og skólarnir eru í miklum vandræðum gagnvart fjárheimildum.
- Hiklaust ætti að stefna að því að allir samningar taki mið af viðmiðum í samningi VEL við ríkið (ekki samræmda móttakan) og það greiði fyrsta ár barns í leikskóla, grunnskóla og frístundastarfi til viðbótar tilkostnaði vegna sérskóla/sérdeilda.

Samningsmarkmið

Samningur um alþjóðlega vernd: Samningsmarkmið

Þrjú sveitarfélög eru með samning við VMST um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd, Reykjavík, Hafnarfjörður og Reykjanesbær. Samningurinn við Reykjavík gerir ráð fyrir þjónustu við 300 umsækjendur. Nú þegar er hafið samtal milli VMST og sveitarfélaganna þriggja varðandi samningagerðina en samningurinn rennur út 30. nóvember nk.

- Nægt fjármagn fáið fyrir umsýslu við samninginn s.s. kostnað vegna mannauðsmála, fjármála, yfirstjórnar o.fl.
- Tryggt sé aðgengi að gögnum hjá VMST og ÚTL. Má nefna t.d. fjölda fólks í kerfinu, hvenær fólk fær stöðu flóttamanns og hvenær fólki er vísað úr kerfinu o.fl. Rúmlega 500 umsækjendur eru í þjónustu VMST í Reykjavík og mikilvægt að Reykjavíkurborg viti þegar umsækjendur fá samþykka umsókn um vernd.
- Tryggt sé að sömu viðmið séu í gildi um greiðslur vegna leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs og í nágildandi samningi en til viðbótar greiði VMST aukagjald vegna barna sem þurfa mikinn stuðning, t.d. börn í sérskólum, börn sem þurfa viðbótarstuðning inn í skóla o.s.frv.
- Tryggt sé að VMST sé í þétu samtali við Reykjavíkurborg áður en fjölgað er búsetuúrræðum fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd.
- Uppreikna þarf fastagjald og daggjald.
- VMST sjái um húsnæði fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd en Reykjavíkurborg um þjónustuna.
- Tilgreint sé í samningnum að sveitarfélagið geti óskað viðbótargreiðslna í þeim tilvikum þar sem um verulega auknar þjónustuparfir er að ræða, s.s. vegna fötlunar, veikinda o.fl.

Samningur um samræmda þjónustu við flóttafólk: Samningsmarkmið

Alls hafa 17 sveitarfélög á landinu gert samning um samræmda móttöku flóttafólks. Stærstu samningarnir eru við Reykjavík, Hafnarfjörð, Reykjanesbæ, Árborg og Akureyri.

Óánægja hefur verið með samninginn og er þar helst að nefna að fjármagn vantar inn í skólana. Einnig er umsýsla vegna samningsins afar flókin og krefst mikillar vinnu. Sú þróun hefur orðið að í stað þess að flóttafólk sé parað við sveitarfélögin þá hafa sveitarfélög þurft að leita til VMST og óska eftir því að flóttafólk komist inn í samræmda móttöku. Sannarlega eru mun fleiri flóttamenn í þjónustu hjá Reykjavíkurborg heldur en greitt er fyrir samkvæmt samningnum.

- Tryggt sé aukið fjármagn vegna leikskóladvalar, grunnskólastarfs, frístundastarfs, sértæks stuðnings/sérskóla og skólaþjónustu fyrstu fjögur ár dvalar á Íslandi (100%, 75%, 50% og 25% seinasta árið).
- Einfalda þarf samninginn og gera umsýsluna skilvirkari.
- Samningurinn um þjónustu við umsækjendur um alþjóðlega vernd verði fyrirmynd að samningi um samræmda þjónustu við flóttafólk.
- Tryggt sé í samningi með skýru verklagi mikilvægi þess að samvinna og upplýsingagjöf frá VMST sé góð og gott aðgengi að gögnum.
- Mikilvægt að fá Samband íslenskra sveitarfélaga að samningaborðinu og þau sveitarfélög sem eru með stærstu samningana.

Reykjavík

ERINDISBRÉF

Samhæfingarhópur vegna móttöku flóttafólks

Ábyrgðaraðili:
Borgarstjóri.

Inngangur:

Aldrei hafa jafnmargir einstaklingar og nú verið á flótta vegna stríðsátaka og ofsókna í heiminum frá því að seinni heimsstyrjöldinni lauk. Umsækjendum um alþjóðlega vernd á Íslandi hefur fjölgað verulega í kjölfar Úkraínustríðsins.

Samningur félags- og vinnumarkaðsráðuneytis og Reykjavíkurborgar um samræmda móttöku flóttafólks var undirritaður 19. nóvember 2022. Samningurinn kveður á um að Reykjavíkurborg taki í samstarfi við stjórnvöld á móti allt að 1.500 flóttamönnum á tímabilinu 1. október 2022 til 31. desember 2023. Eldri samningur Reykjavíkurborgar við stjórnvöld frá 2021 sem var reynsluverkefni um samræmda móttöku flóttafólks hljóðaði upp á móttöku 500 flóttamanna en því til viðbótar hefur Reykjavíkurborg veitt fjölda umsækjenda um alþjóðlega vernd þjónustu á meðan umsókn þeirra hefur verið til meðferðar hjá stjórnvöldum. Markmiðið með samræmdri móttöku flóttafólks er að tryggja flóttafólki samfellda og jafna þjónustu óháð því hvaðan það kemur sem og óháð því í hvaða sveitarfélagi það býr. Lögð er áhersla á nauðsynlega aðstoð við fólk til að vinna úr áföllum og að það fái tækifæri til virkrar þátttöku í samfélaginu, svo sem með atvinnu, námi, þ.m.t. íslenskunámi og samfélagsfræðslu.

Ljóst má vera að móttaka flóttafólks verður ekki síður stórt verkefni á þessu ári en því síðasta, hjá stjórnvöldum og öllum sem að koma, Reykjavíkurborg og öðrum sveitarfélögum. Meta þarf líklega þróun og undirbúa endurnýjun samninga sem renna út um næstu áramót. Einnig þarf að knýja á um að nauðsynleg kennsla og önnur þjónusta við börn á skólaaldri sé fjármögnuð. Því fer fjarri í dag. Samhæfingarhópurinn ber ábyrgð á undirbúningi hvors tveggja og gerir tillögur til borgarráðs á sínu sviði.

Hlutverk og vinnufyrirkomulag:

Að skipuleggja móttöku flóttafólks sem hingað kemur í samræmi við 43. gr. laga um útlendinga nr. 80/2016, í samráði við stjórnvöld. Skipulagið á móttöku flóttafólksins taki m.a. mið af leiðbeinandi reglum fyrir sveitarfélög um móttökuaðstoð og aðstoð við félagslega þátttöku flóttafólks þar sem markmiðið með þjónustunni er að tryggja árangursríka inngildingu flóttafólks í íslenskt samfélag og samhliða stuðla að því að samfélagið komi til móts við þarfir þess. Það er best gert með samstarfi og samráði við flóttafólkið sjálft, félag Úkraínnumanna á Íslandi og fleiri, en það er mikilvægt að virkja krafta þeirra sem eru reiðubúnir að taka að sér verkefni. Miðstöðvar sem sinna nærþjónustu í borgarhlutunum gegna mikilvægu hlutverki með öflugu samstarfi við stofnanir og félagasamtök í hverfum.

Undir samhæfingarhópnum starfar aðgerðarhópur og verður hlutverk hans og verkefni skilgreind sérstaklega.

Helstu verkefni samhæfingarhóps:

- Undirbúa endurnýjun á samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið um samræmda móttöku flóttafólks frá Úkraínu.

Reykjavíkurborg

- Leggja fram reglulega yfirlit inn í borgarráð um stöðuna á samræmdri móttöku flóttafólks samkvæmt samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið frá 2022.
- Að gera sviðsmyndir um hugsanlega framtíðarþróun byggðar á þeirri reynslu sem Reykjavíkurborg hefur fengið af móttöku flóttafólks.
- Endurskoðun á gildandi móttökukerfi fyrir flóttafólk hjá Reykjavíkurborg og tilkostnað í ljósi reynslunnar af samningi við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið frá nóvember 2022.

Samhæfingarhópin skipa:

Þorsteinn Gunnarsson borgaritari, formaður

Rannveig Einarsdóttir sviðsstjóri VEL, varaformaður

Helgi Grímsson sviðsstjóri SFS

Óli Jón Hertervig skrifstofustjóri Eignaskrifstofu

Eva Bergþóra Guðbergsdóttir teymisstjóri samskiptateymis SBB

Sigþrúður Erla Arnarsdóttir, framkvæmdastjóri Vesturmiðstöðvar

Með samhæfingarhópnum starfi leiðtogi alþjóðateymis velferðarsviðs og formaður aðgerðarhóps. Auk þess eru fulltrúar frá skóla- og frístundasviði, menningar- og íþróttasviði og eignaskrifstofu FAS í aðgerðahópnum.

Helstu verkefni aðgerðahóps:

- Undirbúa Reykjavíkurborg sem móttökusveitarfélag í samræmi við samning Reykjavíkurborgar við félags- og vinnumarkaðsráðuneytið um samræmda móttöku flóttafólks frá Úkraínu.
- Að fá yfirsýn yfir núverandi stöðu flóttafólks í þjónustu hjá Reykjavíkurborg, m.a. með tölfræðigögnum.
- Undirbúa aðgerðir sem tryggja þjónustu við flóttafólk. Í því felst m.a. útvegum húsnæðis, kennsla fyrir börn á grunnskólaaldri, leikskólaláss, félagslegur stuðningur og leiðbeiningar fyrir frístunda-, tónlistar- og íþróttabátttöku og eftir atvikum atvinnubátttöku.
- Skipuleggja fræðslu fyrir starfsfólk Reykjavíkurborgar sem kemur að móttöku flóttafólks.
- Efla samstarf við félagasamtök sem veita stuðning til flóttafólks, s.s. Rauða Krossinn og félag Úkraínumanna á Íslandi.

Til ráðgjafar og samstarfs:

Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa, fjármála- og áhættustýringasvið, Borgarlögmaður, mannauðs- og starfsumhverfissvið og menningar- og íþróttasvið. Samhæfingarhópurinn leiti ráðgjafar innan og utan borgarkerfisins hjá aðilum sem hafa sérþekkingu á viðfangsefninu. Haft verði samráð við helstu hagsmunaðila þar sem við á.

Starfstímabil:

Samhæfingarhópurinn starfi frá 30. mars og eins lengi og þurfa þykir.

Reykjavíkurborg

Reykjavík, 30. mars 2023

Dagur B. Eggertsson
borgarstjóri